

Päivitetty 28.10.2019

Hakijan ohje koskien vuoden 2020 hakuja

Sisällysluettelo

1. HAKUMENETTELY 2020	2
1.1. VALINTAJAKSOT JA PAINOPISTEET	2
1.2. VUODEN 2020 HAKUJEN MÄÄRÄRAHAT SEKÄ PAINOPISTEET	3
1.3. LAPIN ELY-KESKUKSEN JA LEADER-RYHMIEN KAUTTA HAETTAVAT HANKKEET	3
1.4. HAKEMUKSEN JÄTTÄMINEN	4
1.5. VIREILLE TULO	4
1.6. HANKKEIDEN ARVIOINTI	5
1.7. PÄÄTÖKSENTEKO	5
2. YRITYSTUET	5
2.1 YRITYKSEN PERUSTAMISTUKI	5
2.2. YRITYSTEN INVESTOINTITUKI	6
2.3. INVESTOINTIEN TOTEUTETTAVUUSTUTKIMUS	7
2.4. YRITYSTUEN TUKIPROSENTIT	7
3. KUNTARAHA/MUU JULKINEN RAHOITUS	8
4. LUONTAISUORITUKSET	8
5. KUSTANNUSMALLIT	9
5.1. LASKENNALLISET KUSTANNUKSET (FLAT RATE)	9
5.2. KERTAKORVAUS (LUMP SUM)	9
6. KOULUTUS JA TIEDONVÄLITYS (TOIMENPIDE 1)	9
6.1. KOULUTUS (TOIMENPIDE 1.1)	9
6.2. TIEDONVÄLITYSHANKKEET (TOIMENPIDE 1.2)	10
7. MAASEUDUN PALVELUJEN JA KYLIEN KEHITTÄMINEN (TOIMENPIDE 7)	12
7.1. SELVITYKSET JA SUUNNITELMAT (TOIMENPIDE 7.1)	12
7.2. PIENINFRAN LUOMINEN, PARANTAMINEN JA LAAJENTAMINEN (TOIMENPIDE 7.2)	12
7.3. LAAJAKAISTAINFRASTRUKTUURI JA SÄHKÖISET PALVELUT (TOIMENPIDE 7.3)	13
7.4. MAASEUDUN PALVELUT (TOIMENPIDE 7.4)	14
7.5. VAPAA-AIKA JA MATKAILUN INVESTOINNIT (TOIMENPIDE 7.5)	15
7.6. KULTTUURI- JA LUONNONPERINTÖ (TOIMENPIDE 7.6)	15
8. YHTEISTYÖTOIMENPIDE (TOIMENPIDE 16)	16
8.1 HANKETUKIEN TUKIPROSENTIT	16
8.2. YHTEISTYÖ (TOIMENPIDE 16.0)	17
8.3. PILOTOINTI JA UUDET TUOTTEET, MENETELMÄT MAATALOUEDESSA, METSÄTALOUEDESSA JA ELINTARVIKEALALLA (TOIMENPIDE 16.2)	18
8.4. MIKROYRITYSTEN YHTEISTYÖ (TOIMENPIDE 16.3)	18
8.5. ELINTARVIKKEIDEN LYHYET TOIMITUSKETJUT	19

Päivitetty 28.10.2019

8.6 ENERGIAN SÄÄSTÖÄ JA YMPÄRISTÖN TILAA PARANTAVAT MENETELMÄT (TOIMENPIDE 16.5).....	19
8.7. YHTEISTYÖ BIOMASSAN TUOTANNOSSA JA JAKELUKETJUISSA (TOIMENPIDE 16.6).....	20
8.8. MAATALOUSTOIMINNAN MONIPUOLISTAMINEN (TOIMENPIDE 16.9)	20

Haettavilla hankkeilla tuetaan Manner-Suomen maaseutuohjelman, Lapin alueellisen maaseudun kehittämisstrategian sekä Lapin maakuntaohjelman tavoitteita. Tavoitteena on kehittää Lapista monialainen ja elinvoimainen pohjoinen maaseutu.

1. Hakumenettely 2020

Hanketukien vuoden 2020 ensimmäinen haku on teemoitettu (katso kohta 1.1) ja myöntövaltuus on jaettu teemoittain. Yritystuissa ei ole teemallista hakua.

Kaikkien hankkeiden tulee osallistua valintamenettelyyn.

1.1. Valintajaksot ja painopisteet

Lapin ELY-keskuksesta haettavia hanke- ja yritystukia voi hakea jatkuvasti, mutta hakemukset otetaan käsittelyyn valintajaksoittain aina valintajakson päättymisen jälkeen.

Lapin ELY-keskuksen valintajaksot vuonna 2020 ovat:

Yritystukien valintajaksot Lapin ELY-keskuksessa vuonna 2020 ovat:

- 1.11.2019—31.1.2020
- 1.2.2020 — 30.4.2020
- 1.5.2020 — 30.9.2020

Hanketukien valintajaksot Lapin ELY-keskuksessa vuonna 2020 ovat:

- 1.11.2019—31.3.2020
- 1.4.2020 — 30.9.2020

Hanketukien vuoden 2020 ensimmäinen haku on teemoitettu. Hanketukia koskevat teemat on johdettu Lapin ELY-keskuksen tulostavoitteista ja alueellisesta maaseudun kehittämisstrategiasta. Teemoitus ei koske yritystukia.

Valintajaksoilla huomioidaan alueiden väliset hankkeet.

1. valintajakso 1.11.2019 - 31.3.2020

Päivitetty 28.10.2019

Valintajakson (1) painopisteenä ensisijaisesti seuraavat hankkeet:

- maaseutu ympäristön viihtyvyyteen ja matkailun kehittämiseen liittyvät yleishyödylliset investoinnit, joissa hakijana on julkisoikeudellinen yhteisö
- selvitykset ja suunnitelmat, joissa hakijana on julkisoikeudellinen yhteisö
- yritysryhmähankkeet (yhteistyötoimenpide)

2. valintajakso 1.4.2020 – 30.9.2020

Valintajaksolla (2) ei ole erityisiä painopisteitä.

1.2. Vuoden 2020 hakujen määrärahat sekä painopisteet

Lapin ELY-keskuksen myöntövaltuus vuodelle 2020 on noin 2,3 miljoonaa euroa sekä mahdollisesti säästävät varat, joista

- **yritystukiin** on käytettävissä vuonna 2020 vähintään 1,1 miljoonaa euroa kaikkien kolmen valintajakson aikana.
- **hanketukien**
  - ✓ valintajaksolle 1 on varattu määrärahaa vähintään 1,2 miljoonaa euroa, josta infrahankkeisiin varataan enintään 800 000 euroa.
  - ✓ valintajaksolla 2 on käytettävissä mahdollisesti palautuvia varoja, joiden suuruutta ei ole tässä vaiheessa selvillä

Edellytyksenä on, että Lapin ELY-keskus saa käyttöönsä riittävät määrärahat.

1.3. Lapin ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien kautta haettavat hankkeet

Kaikki hankemuodot ovat haettavissa myös Leader-ryhmien kautta.

Leader-ryhmien kautta voi hakea rahoitusta pääsääntöisesti paikallisiin kehittämishankkeisiin sekä kooltaan rajattuihin yleishyödyllisiin investointihankkeisiin. Lisäksi Leader-ryhmät voivat rahoittaa Leader-alueiden välisiä sekä kansainvälisiä paikallista kehittämistä edistäviä hankkeita.

Lapin ELY-keskus rahoittaa pääsääntöisesti laajoja, useita kuntia tai koko maakuntaa kattavia kehittämishankkeita, ylimaakunnallisia hankkeita sekä hakujen mukaisia yleishyödyllisiä investointihankkeita.

Päivitetty 28.10.2019

Leader-ryhmistä vain Outokaira tuottamhan ry ja Peräpohjolan Leader ry rajaavat tukialuettaan yritystuen osalta. Peräpohjolan Leader ry rajaa toimintansa ulkopuolelle Rovaniemen ja Kemins keskustaajamat ja Outokaira tuottamhan ry Tornion keskustaajaman. Matkailukeskusten osalta ei ole aluerajaustarvetta, vaan valintakriteerit ohjaavat rahoitusta niiden osalta.

Lapin ELY-keskus voi rahoittaa muita kuin Rovaniemen, Kemins ja Tornion keskustaajamiin (pois lukien sisempi ja ulompi kaupunkialue sekä kaupungin kehysalue) kohdistuvia hankkeita.

Yritystuen aluerajaus koskee muita kuin maataloustuotteiden jalostusta, markkinoille saattamista ja kehittämistä. Maataloustuotteiden jalostusta ja kehittämistä voidaan tukea sekä maaseudulla että kaupunkialueilla: tukea voivat saada sekä maatilat että pk-yritykset. Maataloustuotteiden jalostus rahoitetaan tältä osin pääsääntöisesti Lapin ELY-keskuksen kautta.

1.4. Hakemuksen jättäminen

Lapin ELY-keskukselle osoitetut hakemukset tulee jättää Hyrrä-tietojärjestelmässä viimeistään aina valintajakson päättymispäivänä klo 23.59 mennessä. Sähköistä tietojärjestelmää käytetään osoitteessa <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/sahkoinen-asiointi/hyrra/>.

Sähköiseen asiointiin tunnistaudutaan pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sirullisella henkilökortilla. Lisäksi hakijan tulee huolehtia ennen hakemuksen tekemistä, että hänellä on kirjautumiseen tarvittava Katso-tunniste ja valtuutukset tehtynä osoitteessa yritys.tunnistus.fi. Aloittava yrittäjä voi hakea tukea myös ilman Katso-tunnistetta.

Huomioithan, että Verohallinnon tarjoama Katso-tunniste poistuu käytöstä vuodenvaihteessa ja Katso-valtuutus korvataan vaiheittain vuoden 2020 aikana Väestörekisterikeskuksen Suomi.fi-tunnistautumisella ja -valtuutuksella. Uusinta tietoa Hyrrään tunnistautumisesta löytyy [Ruokaviraston sivuilta](#).

Mahdolliset paperiset hakulomakkeet tulee toimittaa Lapin ELY-keskuksen kirjaamoon aina valintajakson päättymistä seuraavana arkipäivänä 16.15 mennessä.

1.5. Vireille tulo

Päivitetty 28.10.2019

Hakemus tulee vireille vasta, kun hakemukselle on tehty ELY-keskuksen toimesta vireille tulotarkastus. Hakija saa Hyrrän kautta viestin vireille tulosta, hakemuksen käsittelijästä sekä arvioidusta käsittelyajasta.

Hankkeen aloittamista omalla riskillä vireille tulon jälkeen ei suositella johtuen hankehakemusten arviointiin liittyvistä riskeistä (katso kohta 1.6).

1.6. Hankkeiden arviointi

Hankkeet kilpailevat keskenään sisällön, laadun ja vaikuttavuuden suhteen. Valintajakson päättymisen jälkeen hankkeet vertaillaan keskenään, pisteytetään ja rahoitetaan paremmuusjärjestyksessä niin kauan kuin hakujaksoille ja vuodelle 2020 varatut määrärahat riittävät.

Valtakunnallisesti yhtenäiset valintakriteerit ovat hakijoiden nähtävissä ennen hakua [ruokaviraston www-sivuilta](#).

Valintajakson jälkeen hakijan kanssa käydään hankeneuvottelut. Rahoitukseen valittuja hankkeita voidaan rahoittajan toimesta työstää: pienentää, poistaa tukikelvottomia toimenpiteitä tai muiden hankkeiden kanssa päällekkäisiä toimia.

1.7. Päätöksenteko

Päätöksenteko tapahtuu Hyrrä-järjestelmän kautta.

2. Yritystuet

Yritystukea voidaan pääsääntöisesti myöntää maaseudulla sijaitseville yrityksille. Maaseutuna voidaan pitää kaupunki-maaseutuluokituksessa kaupunkien ja kaupunkien kehysalueiden ulkopuolisia alueita.

Perustettavan uuden yrityksen tai yritystoimintaansa laajentavan yrityksen tulee harjoittaa sellaista yritystoimintaa, joka lisää alueen asukkaiden toimeentulomahdollisuuksia, monipuolistaa alueen elinkeinotoimintaa tai parantaa elinkeinotoiminnan rakennetta heikentämättä kuitenkaan toimivien yritysten toimintaedellytyksiä.

Lue yritystuista lisää myös [ruokaviraston sivuilta \(ruokavirasto.fi\)](#).

2.1 Yrityksen perustamistuki

Päivitetty 28.10.2019

Yrityksen perustamistuki on ensisijaisesti tarkoitettu ensimmäisen yrityksen perustamiseen alkavalle yrittäjälle, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta yrittäjyydestä.

Rajatuissa tapauksissa perustamistukea voidaan myöntää toimivalle yritykselle uuden yritystoiminnan perustamiseen. Tämä tulee kyseeseen, jos yritys siirtyy täysin uudelle toimialalle, ottaa käyttöön kokonaan uuden liiketoimintamallin tai muuten aloittaa kokonaan uutta yritystoimintaa.

Uuden yritystoiminnan perustamisen yhteydessä perustamistukea voidaan myöntää myös uudistusten kehittämistä varten toteutettaviin kokeiluihin. Perustamistukea ei voida myöntää maatalouden alkutuotantoon eikä maataloustuotteiden ensiasteen jalostukseen.

Perustamistuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrityksellä on toteuttamiskelpoinen liiketoimintasuunnitelma ja siihen perustuva toimenpidesuunnitelma yrityksen enintään kolmen ensimmäisen käynnistysvuoden perustamistoimenpiteistä tai kokeilun toteuttamisesta.

Yrityksen alkuvuosien kehittämistoimenpiteitä voivat olla esimerkiksi liiketoimintaan valmentava neuvonta, tuotekehityshankkeet, tuotannon pilotointi, markkinointisuunnitelman laatiminen, koemarkkinointi tai vientiselvitys.

2.2. Yritysten investointituki

Tuen saaja voi olla:

1. **maatila** harjoittaessaan tai ryhtyessään harjoittamaan muuta yritystoimintaa kuin maataloutta, esimerkiksi tuottamaan palveluja tai valmistamaan muita tuotteita kuin maataloustuotteita

2. maaseudulla sijaitseva **pieni yritys** aloittaessaan, laajentaessaan tai kehittäessään toimintaansa,

- jossa on alle 50 työntekijää
- jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa
- josta suurempi yritys omistaa enintään neljäsosan

3. maaseudulla sijaitseva maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittava **pieni tai keskisuuri yritys** aloittaessaan tai laajentaessaan toimintaansa

- jossa on alle 250 työntekijää

Päivitetty 28.10.2019

- jonka vuosiliikevaihto enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa
- josta suurempi yritys omistaa enintään neljäsosan

4. maaseudulla tai sen ulkopuolella sijaitseva maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittava **pieni tai keskisuuri yritys** kehittäessään toimintaansa

Tukea voidaan myöntää yritystoiminnassa tarpeelliseen investointiin, jolla on olennaista merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehitykselle. Investointituen myöntämisen edellytyksenä on, että tuettavan yritystoiminnan tuotteelle on olemassa markkinat.

Tukea ei myönnetä seuraaviin investointeihin:

- traktorin hankinta
- puunkorjuun monitoimikoneen tai kuormaa kantavan metsätraktorin hankinta
- liikennealan investoinnit
- energiakäyttöön tarkoitetun turpeen tuotantoon liittyvät investoinnit
- yrityksen tavanomainen korvausinvestointi, johon ei sisälly korvattavan kohteen olennaista laajentamista tai kokonaan uuden teknologian käyttöönottoa
- toisen yrityksen osakkeiden tai osuuksien tai liiketoiminnan hankinta tai toimenpide, jonka tarkoituksena on yrityksen omistajanvaihdoksen rahoittaminen

2.3. Investointien toteutettavuustutkimus

Suunnitteilla olevan investoinnin edellytysten ja toteuttamisvaihtoehtojen selvittämiseen voidaan myöntää tukea. Tuki on tarkoitettu asiantuntijapalveluiden hankintaan, joilla voidaan selvittää investoinnin toteuttamisedellytyksiä ja toteuttamisen vaihtoehtoja. Tuki toteutettavuustutkimukseen ei edellytä investoinnin toteuttamista, jos selvityksen lopputuloksena on, että investoinnin toteuttaminen ei ole järkevää.

Tuen saajina voivat olla sellaiset yritykset, joille voidaan myöntää investointitukea. Toteutettavuustutkimuksella voidaan selvittää esimerkiksi, onko tarkoituksenmukaisempaa hankkia valmis tuotantorakennus sen sijaan, että rakennettaisiin uusi. Samoin voidaan selvittää, olisiko taloudellisempaa hankkia koneita käytettynä, vaikka käytettyihin koneisiin tukea ei voidakaan myöntää.

2.4. Yritystuen tukiprosentit

Investointihankkeen minimikoko 10 000 €.

Päivitetty 28.10.2019

INVESTOINTIRAHOITUS

YRITYS	TUKITASO MAX. %	PIENIN AVUSTUS €	TOTEUTETTAVUUS	
			%	€
PIENI (<50,≤10,≤10)	35	3500	50	1500
PIENI /ENERGIA	20	2000	50	1500
ANNEX 1:				
- MIKRO (<10, ≤2,≤2)	35	3500	40	1500
- YHTEISYRITYS	40	4000	40	1500
- PIENI	30	3000	40	1500
- KESKISUURI (<250,≤50,≤43)	25	2500	40	1500

8.5.2015

hm/2015

PERUSTAMISTUKI

KOHDE	TUKI ENINTÄÄN €	TUKI VÄHINTÄÄN €
UUSI YRITYS	35 000	5 000
TOIMIVAN UUSI LIIKETOIMINTA	35 000	5 000
KOKEILU	10 000	2 000
YHTEENSÄ KAUDELLA 2014 - 2020	70 000	

8.5.2015

hm/2015

3. Kuntaraha/muu julkinen rahoitus

Kuntarahoitusta tai muuta julkista rahoitusta edellytetään pääsääntöisesti hankkeista, joiden hallinnoijana tai hyödynsaajana on kunta, kuntayhtymä tai muu julkinen taho. Vaadittava kunta/muu julkinen rahoitus on vähintään kolmekymmentä (30) prosenttia.

4. Luontaisuuritukset

Päivitetty 28.10.2019

Yksityisenä rahoituksena voidaan hyväksyä vain sellainen vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty työ, joka on hankkeen toteuttamiseksi tarpeellista. Edellytyksenä on lisäksi, että työn tekijä on vähintään 15-vuotias.

Vastikkeetta tehdyn työn arvona pidetään 15 euroa tunnilta työn tekijää kohden. Jos vastikkeetta tehty työ tehdään traktorilla tai muulla vastaavalla työkoneella, työkoneen käyttämisen arvoksi luetaan lisäksi 30 euroa käyttötunnilta.

Yksityisestä rahoituksesta enintään 100 prosenttia voi olla vastikkeetta tehtyä työtä.

5. Kustannusmallit

Hakija tekee hakemuksessa esityksen hankkeessa käytettävästä kustannusmallista.

Todellisiin kustannuksiin perustuvan kustannusmallin rinnalle on otettu käyttöön yksinkertaistettuja kustannusmalleja: prosenttimääräisinä korvattavat kustannukset (flat rate) ja kertakorvaus (lump sum). Yksinkertaistetut kustannusmallit nopeuttavat maksuhakemusten käsittelyä ja vähentävät lisäselvitysten tarvetta.

5.1. Laskennalliset kustannukset (flat rate)

Päätös välillisten kustannusten hyväksymisestä laskennallisina tehdään hankkeen koko toteuttamisajaksi ja se koskee hankkeen kaikkia toteuttajia. Laskennallisina välillisinä kustannuksina voidaan hyväksyä määrä, joka on 15 tai 24 prosenttia hankkeen tai toimintarahnan hyväksyttävistä palkkauskustannuksista. Laskennallisia kustannuksia ei voida hyväksyä hankkeissa, jotka eivät sisällä palkkakustannuksia.

5.2. Kertakorvaus (lump sum)

Kertakorvauksen voi valita yleishyödylliseen kehittämis- tai investointihankkeeseen, jossa on selkeä tavoite tai tavoitteita, jotka ovat helposti todennettavissa. Tuen määrä kertakorvausmenettelyllä maksettavassa hankkeessa on enintään 100 000 euroa.

Lue lisää yksinkertaistetuista kustannusmalleista [ruokaviraston sivuilta](#).

6. Koulutus ja tiedonvälitys (toimenpide 1)

6.1. Koulutus (toimenpide 1.1)

Päivitetty 28.10.2019

Lapin ELY-keskuksen kautta rahoitetaan **ainoastaan yrittäjille** suunnattua koulutusta. Maaseudun asukkaille suunnattu koulutus haetaan Leader-ryhmien kautta. Koulutus ei voi olla tutkintoon johtavaa koulutusta tai osa tutkintoa.

Koulutushankkeille helpotetaan eri tavoin tieteellisen tiedon, innovaatioiden ja muun osaamisen saattamista viljelijöiden, metsänomistajien, elintarvikealalla toimivien henkilöiden ja pk-yritysten (Annex 1) ja muiden maaseudun pienyrittäjien ja toimijoiden käyttöön.

Lue lisää koulutushankkeista: maaseutu.fi.

Koulutus suunnattu:	%	
Yleinen koulutus, ei kohdistu tietylle toimialalle tai toimija joukkolle	90	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien, ei valtion tukea, yksityinen 10 %
Maatalouden alkutuottajille, maataloustuottajien jatkojalostajille, kaupan alalla toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille	90	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien, 10 % yksityistä rahaa Maa-, metsä, maaseudun ryhmäpoikkeusasetus 21 art
Metsätalousala	90	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien, 10 % yksityistä rahaa Maa-, metsä, maaseudun ryhmäpoikkeusasetus 38 art
Muut mikro- ja pienyritykset	70	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien, 10 % yksityistä rahaa Maa-, metsä, maaseudun ryhmäpoikkeusasetus 47 art
Rajattu joukko muita kuin maa- ja metsätalousyrityksiä, yritysryhmät	75	De minimis tukea, 25% yksityistä rahaa

6.2. Tiedonvälityshankkeet (toimenpide 1.2)

Tiedonvälityshankkeita rahoitetaan loppukaudella vain erittäin perustelluista syistä.

Tiedonvälitystoimin lisätään yrittäjien ja maaseudun asukkaiden osaamista uusien innovatiivisten ratkaisujen ja toimintamallien kehittämiseksi esimerkiksi maaseudun palveluihin, digitalisaatioon, vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyen.

Uusimman tutkimustiedon välittämisen kautta mahdollistetaan innovaatioiden käyttöönottoa ja parannetaan energiatehokkuutta. Tiedonvälityshankkeissa välitetään olemassa olevaa tietoa. Hankkeet eivät sisällä tutkimusta.

Lue lisää tiedonvälityshankkeista: maaseutu.fi

Päivitetty 28.10.2019

Tiedotus:	%	
Yleinen tiedonvälitys	100	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien, ei valtion tukea
Esittelytoimiin liittyvä investointi	60	Jos investoinnin toteuttaja on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus voi olla 100 % muu julkinen rahoitus (40 %) mukaan luettuna.

Päivitetty 28.10.2019

7. Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen (toimenpide 7)

7.1. Selvitykset ja suunnitelmat (toimenpide 7.1)

Hanke voi sisältää erilaisten suunnitelmien laatimista ja päivittämistä sekä selvitysten tekemistä. Kyseessä voi olla mm. palvelujen tai kylän kehittämissuunnitelma, turvallisuussuunnitelma tai ympäristön suojele- tai hoitosuunnitelma tai näihin kytkeytyvä esiselvitys.

Suunnitelmat ja selvitykset toteutetaan yleishyödyllisinä kehittämishankkeina. Hankkeissa laaditaan, päivitetään tai kehitetään maaseudun palvelujen kehittämissuunnitelmien ja Natura 2000 -alueiden ja muiden luontoarvoiltaan tärkeiden alueiden suojele-, hoito- ja käyttösuunnitelmia. Hankkeessa voi myös toteuttaa esiselvityksen esimerkiksi palvelujen tarpeesta ja niiden toteuttamisen vaihtoehdoista.

Lue lisää: maaseutu.fi > tietopaketti "suunnitelmat ja selvitykset" oikeassa palstassa

Hankkeet toteutetaan kehittämishankkeina

	%	
Yleishyödyllinen kehittämishanke	100	Tulokset laajasti hyödynnettävissä

7.2. Pieninfran luominen, parantaminen ja laajentaminen (toimenpide 7.2)

Toimenpiteessä voidaan toteuttaa yleishyödyllisiä investointeja. Hankkeilla rakennetaan, parannetaan ja laajennetaan maaseudun pieninfrastruktuuria, mm. energiansäästöä, uusiutuvaa energiaa ja vesihuoltoa koskevilla investoinneilla, lähiruokamarkkinoiden ja lyhyiden jakeluketjujen kehittämisen sekä yhteiseen käyttöön tarkoitettujen rakennelmien kautta.

Lue lisää: maaseutu.fi > tietopaketti "pieninfranktuurit" oikeassa palstassa

Investointi:	%	
--------------	---	--

Päivitetty 28.10.2019

<u>Yleishyödyllinen</u> investointi	75	75 % hyväksyttävistä kustannuksista, 25 % yksityistä
<u>Yleishyödyllinen</u> investointi, jossa hakija julkisoikeudellinen yhteisö	100	Muun julkisen tuen osuus rahoituksesta vähintään 30 %
Vesihuolto	50	Muu julkinen rahoitus mukaan lukien

7.3. Laajakaistainfrastrukturi ja sähköiset palvelut (toimenpide 7.3)

Toimenpiteessä toteutetaan yleishyödyllisiä investointeja.

Ns. kyläverkkoinvestoinneilla lisätään maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja parannetaan yritysten toimintamahdollisuuksia. Kyläverkolla tarkoitetaan tilaajayhteysverkon rakentamista tarvittavine yhteysverkkoiineen kylään tai kyläryhmiin (aluemääritelmä ehdot ja kriteerit -kohdassa). Tässä toimenpiteessä ei voida tukea pelkästään runkoverkon rakentamista.

Kyläverkkohankkeet

Toimenpiteessä toteutetaan maaseutualueilla pienimuotoisia tietoliikenneinfrastrukturi-investointeja (ns. kyläverkkohankkeita). Hankkeita voidaan toteuttaa maaseutualueilla, joilla yhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Tuki myönnetään avustuksena kehittämishankkeeseen tai yleishyödylliseen investointihankkeeseen.

Ensisijalla ovat hankkeet, joissa hyöty kohdistuu mahdollisimman monelle kyläyhteisön jäsenelle. Hakijatahon tulee myös suunnitella huolella investoinnin ylläpito ja kunnostusmahdollisuus jatkossa, parhaimmillaan hanke tukee kylällä muuta kehittämistä ja on osa koko kylän kehittämissuunnitelmaa.

Apua suunnitteluun <http://www.lappi.fi/laajakaista/kylaverkko-opas>
Lue lisää: maaseutu.fi

Päivitetty 28.10.2019

Kyläverkot	70% tai 50 %	70% tai 50 % hyväksyttävistä kustannuksista
------------	--------------	---

Tietoliikenneyhteyksiin kohdistuviin yleishyödyllisiin investointeihin tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien 70 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista, mikäli tuenhakijan vuosittainen liikevaihto edellisen kolmen vuoden aikana on ollut korkeintaan 10 miljoonaa euroa, tai 50 prosenttia, mikäli tuenhakijan vuosittainen liikevaihto edellisen kolmen vuoden aikana on vähintään yhtenä vuonna ollut yli 10 miljoonaa euroa. (asetus 338/2017) Vaikka yleishyödyllinen investointi toteutettaisiin osana muuta toimenpidettä, investoinnin tukitaso ei muutu.

7.4. Maaseudun palvelut (toimenpide 7.4)

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, joilla parannetaan maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta (mukaan lukien kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut, yritysten palvelut ja valmiudet tietoyhteiskunnan hyödyntämiseen), lisätään asuinympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta sekä kehitetään kylien yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi kehitetään uusia ratkaisuja. Maaseudun saavutettavuutta parannetaan mm. liikkuvia palveluja kehittämällä. Toimenpiteessä kehitetään palveluja, jotka parantavat maaseudun asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja toimintamahdollisuuksia.

Toimenpiteessä ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista, mutta hankkeilla voidaan suunnitella uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.

Lue lisää: maaseutu.fi > tietopaketti "maaseudun palvelut" oikeassa palstassa

Jos tukea ei myönnetä todellisten hyväksyttävien kustannusten perusteella, hankkeen tai toimintarahen välilliset kustannukset hyväksytään laskennallisina. Päätös välillisten kustannusten hyväksymisestä laskennallisina tehdään hankkeen koko toteuttamisajaksi ja se koskee hankkeen kaikkia toteuttajia.

Laskennallisina välillisinä kustannuksina voidaan hyväksyä määrä, joka on 15 tai 24 prosenttia hankkeen tai toimintarahen hyväksyttävistä palkkauskustannuksista.

Päivitetty 28.10.2019

Laskennallisia kustannuksia ei voida hyväksyä hankkeissa, jotka eivät sisällä palkkakustannuksia.

7.5. Vapaa-aika ja matkailun investoinnit (toimenpide 7.5)

Toimenpiteessä toteutetaan yleishyödyllisiä investointeja, joilla parannetaan kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollisuuksia sekä matkailu-, virkistys- ja vapaa-ajan palveluihin liittyvää infrastruktuuria. Esim. uimarannat, kesäteatterien lavat, liikunta- ja leikkipaikat voidaan laittaa kuntoon tämän toimenpiteen avulla.

Lue lisää: [maaseutu.fi > tietopaketti "Vapaa-aika ja matkailun investoinnit" oikeassa palstassa](https://maaseutu.fi/tietopaketti/Vapaa-aika-ja-matkailun-investoinnit)

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on 75 % hyväksyttävistä kustannuksista. Yleishyödylliseen kehittämishankkeeseen tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödyllisen investoinnin tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien 75 %.

Jos tuen hakijana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus voi olla 100 % hyväksyttävistä kustannuksista julkisyhteisön oma rahoitus mukaan luettuna. Julkisoikeudelliselle yhteisölle voidaan myöntää tukea vain, jos muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on vähintään 30 %.

7.6. Kulttuuri- ja luonnonperintö (toimenpide 7.6)

Toimenpiteessä toteutetaan hankkeita, jotka hyödyntävät ja kehittävät maaseudun kulttuuri- tai luonnonperintökohteita ja luonnonarvoltaan merkittäviä paikkoja ja edistävät niiden suojelua.

Lisäksi voidaan toteuttaa hankkeita, jotka liittyvät kylien kulttuuri- ja luonnonperinnön kehittämiseen, kuten yhteisten kulttuuritilojen ja paikkojen kunnostamiseen ja perustamiseen sekä tapahtumien järjestämiseen.

Päivitetty 28.10.2019

Tukea voidaan myöntää yleishyödyllisille kehittämishankkeille ja yleishyödyllisille investoinneille. Lue lisää: maaseutu.fi > tietopaketti "[kulttuuri ja luonnonperintö](#)" [oikeassa palstassa](#)

Yleishyödyllisen kehittämishankkeen julkisen tuen osuus on enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödyllisen investoinnin julkisen tuen osuus on enintään 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Yleishyödylliseen kehittämishankkeeseen tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien enintään 100 % hyväksyttävistä kustannuksista.
Yleishyödyllisen investoinnin tukea voidaan myöntää muu julkinen rahoitus mukaan lukien 75 %.

Jos tuen hakijana on julkisoikeudellinen yhteisö, julkisen rahoituksen osuus voi olla 100 % hyväksyttävistä kustannuksista julkisyhteisön oma rahoitus mukaan luettuna. Julkisoikeudelliselle yhteisölle voidaan myöntää tukea vain, jos muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on vähintään 30 %.

8. Yhteistyötoimenpide (toimenpide 16)

Manner-Suomen maaseutuohjelmassa elinkeinojen kehittäminen lähtee yritysten tarpeista. Yhteistyötoimenpiteessä vaaditaan aina vähintään kaksi osapuolta. Osapuolten yhteistyö perustuu sopimukseen ja yhteistyö on konkretisoitava ja resursoitava.

Lue lisää yhteistyötoimenpiteestä: ruokavirasto.fi

Katso myös aamukahvitilaisuuden aineisto koskien yhteistyötoimenpidettä Lapin [ELY-keskuksen www-sivuilta](#).

8.1 Hanketukien tukiprosentit

YHTEISTYÖTOIMENPIDE

100 %:n julkinen tuki

- esiselvitys

Päivitetty 28.10.2019

- aktivointi
- koordinaatio
- kv. toiminnan suunnittelu
- yritystoiminnan mahdollisuuksien hakeminen
- MASVA-toiminta
- yritysryhmähankkeiden kokoaminen

100 %:n hankkeet eivät sisällä valtiontukea: Ne ovat luonteeltaan yleishyödyllisiä, yritykset eivät suoraan hyödy hankkeesta.

80 %:n julkinen tuki

- neuvonta
- osaamisen lisääminen yrityksissä
- tuodaan tietoa yritysten tarpeisiin
- yhteinen pilotointi
- kv-tieto
- opintomatkat
- kokeilu-/tutkimustoiminta maataloilla

60 %:n julkinen tuki

- kehitetään uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja
- edellä mainittujen markkinointia edeltävää pilotointia, testausta ja esittelyä

75 %:n julkinen tuki

- 3-10 yritystä
- de minimistä yrityksille
- yrityskohtaisia toimia, ei laajaa julkistamisvelvoitetta

8.2. Yhteistyö (toimenpide 16.0)

(Ensisijaisesti yhteistyöhankkeet tulee kohdistaa muille alatoimenpiteille, 16.2-16.9)

Päivitetty 28.10.2019

Tukea voidaan kohdentaa hankkeisiin, joissa lisätään yhteistyötä erityisesti sellaisten biotalouden innovaatioihin liittyvien toimijoiden välillä, jotka kehittävät korkean jalostusarvon tuotteita. Lisäksi voidaan toteuttaa hankkeita, jotka kohdentuvat koko tuotantoketjun toiminnan kehittämiseen kuten esimerkiksi luomutuotannossa.

Toimenpiteessä voidaan tukea yhteistyöhankkeita, joissa maataloustoiminnasta muille toimialoille laajentavat ja alkavat mikroyritykset ja yritysasiantuntijat kartoittavat yhteisesti yrittäjän palvelutarpeita mm. liiketoimintaa kehitettäessä tai yritystä merkittävästi laajentavaa investointia toteutettaessa.

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

8.3. Pilotointi ja uudet tuotteet, menetelmät maataloudessa, metsätaloudessa ja elintarvikealalla (toimenpide 16.2)

Tukea myönnetään uusien tuotteiden, palvelujen, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseen maataloudessa, elintarvikealalla, metsätaloudessa ja muissa maaseudun pienissä yrityksissä.

Hankkeilla voi lisäksi toteuttaa selvityksiä tai uuden toiminnan tai tuotteen testaamista todellisessa toimintaympäristössä.

Pilotti tai tuotekehityshanke voidaan toteuttaa yhteydessä muihin yhteistyötoimenpiteen alatoimenpiteisiin, kun hanke pääosin liittyy ao. teemaan. Hankkeessa voidaan tukea myös uuden tai uutta toimintaa aloittavan klusterin perustamista ja toimintaa.

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

8.4. Mikroyritysten yhteistyö (toimenpide 16.3)

Tavoitteena on lisätä maaseudun pienten yritysten yhteistyötä, erityisesti matkailualalla palveluiden ja niiden markkinoinnin kehittämiseksi. Yhteistyö voi koskea myös pienten toimijoiden välistä yhteistyötä työn jakamiseksi ja uusien toimintamallien kehittämiseksi.

Päivitetty 28.10.2019

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

8.5. Elintarvikkeiden lyhyet toimitusketjut

Tavoitteena on horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö arvoketjujen toimijoiden sekä yli toimialojen rajojen esimerkiksi biotalouden kehityksen edellyttämien uusien yhteyksien löytämiseksi, innovaatioiden, tuotteiden, palveluiden ja uudenlaisen teknologian kehittämiseksi.

Toimenpiteessä voidaan tukea mm. paikallisilla markkinoilla toimivien ja/ tai lyhyen tuotantoketjun yritysten uudenlaisia toimintamalleja, markkinoiden kehittymistä ja menekinedistämistoimia, ”maatilan tuote” tai ”saariston tuote” nimikkeen alla tuotettujen tuotteiden tuottajien yhteistyöryhmien perustamista ja menekinedistämistoimia.

Tukea lyhyiden toimitusketjujen perustamiseen ja kehittämiseen voidaan myöntää vain toimitusketjuille, joissa viljelijän ja kuluttajan välillä on enintään yksi väliporras. Paikallis-/lähimarkkinoiksi katsotaan pääosin maakunnan tai sitä vastaavalla alueella tuotettujen tuotteiden jalostaminen ja kaupan pitäminen. Lähiruoka ja ruoan paikallisuus liittyvät erityisesti lyhyisiin jakeluketjuihin. Lyhyitä jakeluketjuja määrittää taloudellisten toimijoiden määrän väheneminen ketjussa, toimijoiden yhteistyö, paikallinen talouskasvu sekä tuottajien ja kuluttajien maantieteelliset ja sosiaaliset yhteydet.

Maakuntataso, sitä vastaava tai pienempi aluetaso on luonteva paikallismarkkinat monestakin syystä. Lähiruokaa aidoimmillaan tuottavat mikro- ja pienyritykset, jotka tutkimusten mukaan hankkivat jalostamansa raaka-aineen lähinnä oman maakunnan alueelta (elleivät tuota sitä itse), lisäksi yritysten päämarkkina-alue on oma maakunta. Lisäksi alueellinen ruokakulttuuri on hyvin erilaista eri puolilla Suomea ja niissä on nähtävissä maakunnallisia kulttuurieroja. Maakunta ei tässä yhteydessä ole vain hallinnollinen alue, vaan historiallinen ja toiminnallinen alue, joka on muotoutunut kulttuurin, elinkeinon, heimolaisuuden ym. kautta vuosisatojen aikana.

8.6 Energian säästöä ja ympäristön tilaa parantavat menetelmät (toimenpide 16.5)

Päivitetty 28.10.2019

Tukea voidaan yhteistyössä toteutettavia innovatiivisia uusia menettelyitä ja teknologioita ilmastonmuutoksen lieventämiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä uusien, yhteistyöhön ja innovaatioihin perustuvien ympäristötoimien valmistelua.

Hankkeet voivat kohdentua myös hajautetun energian tuotannon, resurssitehokkuuden ja uusien toimintamallien kehittämiseen.

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

8.7. Yhteistyö biomassan tuotannossa ja jakeluketjuissa (toimenpide 16.6)

Tavoitteena toteuttaa hankkeita, joilla lisätään yhteistyötä arvoketjujen toimijoiden sekä yli toimialojen rajojen esimerkiksi biotalouden kehityksen edellyttämien uusien yhteyksien löytämiseksi, innovaatioiden, tuotteiden, palveluiden ja uudenlaisen teknologian kehittämiseksi biomassojen kestävän tuotannon ja käytön varmistamiseksi.

Alatoimenpiteessä voidaan kehittää elintarvikkeissa, energian tuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tarjontaa, toimitusketjuja ja logistiikkaa. Tarkoitus ei kuitenkaan ole suunnata hankkeita maa- tai metsätaloudessa tapahtuvan biomassan alkutuotannon kehittämiseen.

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

8.8. Maataloustoiminnan monipuolistaminen (toimenpide 16.9)

Toimenpiteessä voidaan tukea maatalousyrittäjien toiminnan monipuolistamista ja erityisenä kohteena on luonnon terveyttä edistävien ja hyvinvointia lisäävien hoito- ja elämispalveluiden kehitys sekä niiden tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyvä yhteistyö maaseutuyrityksissä.

Hankkeeseen voi sisältyä myös koulutusta, mutta pääasiassa koulutusta ja tiedonvälitystä koskevat hankkeet voivat hakea rahoitusta ao. toimenpiteestä M01.

Päivitetty 28.10.2019

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen tai valtakunnallinen. Hanke on myös mahdollista toteuttaa kansainvälisenä tai siihen voi sisältyä kansainvälistä yhteistyötä.

Katso myös koulutusaineistot [Lapin ELY-keskuksen www-sivuilta](#) > aluevalinta: Lappi > vieritä sivua alaspäin, materiaalit oikeassa palstassa.

Lisätietoja:

[Lapin ELY-keskuksen www-sivuilta](#) > aluevalinta: Lappi

Yritystuet:

Heikki Moilanen, puh. 0295 037 092, heikki.moilanen(at)ely-keskus.fi

Hanketuet:

Eija Harju, puh. 0295 037 042, eija.harju(at)ely-keskus.fi

Anna-Kaisa Teurajarvi, puh. 0295 037 135, anna-kaisa.teurajarvi(at)ely-keskus.fi